

FOR 2005-03-18 nr 242: Forskrift om forvaltning av rovvilt

DATO:	FOR-2005-03-18-242
DEPARTEMENT:	MD (Miljøverndepartementet)
AVD/DIR:	Naturforvaltningsavd.
PUBLISERT:	I 2005 hefte 4 (Kommentarer)
IKRAFTTREDELSE:	2005-04-01
SIST-ENDRET:	FOR-2012-05-29-468
ENDRER:	FOR-2000-06-30-656, FOR-2002-08-30-973, FOR-1997-11-07-1154, FOR-2004-12-17-1663, FOR-2002-02-11-149, FOR-1997-09-01-1000, FOR-1988-04-19-336
GJELDER FOR:	Norge
HJEMMEL:	LOV-1981-05-29-38-§4, LOV-1981-05-29-38-§6, LOV-1981-05-29-38-§9, LOV-1981-05-29-38-§26, LOV-1981-05-29-38-§35, LOV-1981-05-29-38-§50, LOV-2009-06-19-100-§17, LOV-2009-06-19-100-§18, LOV-2009-06-19-100-§77
SYS-KODE:	BG14e, D02
NÆRINGSKODE:	113
KUNNGJORT:	23.03.2005
RETTET:	31.08.2005 (ortografisk feil § 9, § 10, § 13, merknader), 14.10.2009 (merknader til § 11 første ledd)
KORTTITTEL:	Rovviltforskriften

For å lenke til dette dokumentet bruk: <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20050318-0242.html>

INNHold

Forskrift om forvaltning av rovvilt

Kapittel 1. Formål og definisjoner

- § 1. Formål
- § 2. Definisjoner

Kapittel 2. Bestandsmål, forvaltningsregioner og rovviltnemnder

- § 3. Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking
- § 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene
- § 5. Regionale rovviltnemnder

Kapittel 3. Forvaltningsplan, myndighet og jakt- og fellingsformer

- § 6. Regional forvaltningsplan for rovvilt
- § 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden
- § 8. Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv
- § 9. Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling
- § 9a. Godtgjøring ved fellingsforsøk
- § 10. Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv
- § 11. Kvote for jakt på gaupe
- § 12. Skadefelling av kongeørn
- § 13. Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt
- § 13a. Avliving av vilt til forsvar av person, dyr

Kapittel 4. Administrasjon, deltakelse, rapportering, meldeplikt og ettersøk

- § 14. Administrasjon og kunngjøring
- § 15. Vilkår for deltakelse i lisensfelling
- § 16. Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr
- § 17. Ettersøk av såret og skadet rovvilt

Kapittel 5. Klage, dispensasjon, straff og ikrafttreden

§ 18. Klageadgang

§ 19. Dispensasjon

§ 20. Myndighet til å endre forskriften

§ 21. Straff

§ 22. Ikrafttreden

Kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser

Forskrift om forvaltning av rovvilt

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. mars 2005 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 4, § 6, § 9, § 12, § 14, § 14a, § 26 nr. 3, 4 og 6, § 35 og § 50. Fremmet av Miljøverndepartementet.

Tilføyd hjemmel: Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 17, § 18, § 77.

Endringer: Endret ved forskrifter 21 juni 2005 nr. 681, 21 feb 2006 nr. 231, 28 aug 2008 nr. 965, 16 des 2008 nr. 1373, 17 sep 2010 nr. 1277, 24 sep 2010 nr. 1300, 6 juli 2011 nr. 748, 14 sep 2011 nr. 934, 29 mai 2012 nr. 468.

Kapittel 1. Formål og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift forstås med

- a) *Betinget skadefelling:* Vedtak med hjemmel i viltloven § 12 om felling av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.
- b) *Bufe:* Sau, geit, storfe og hest.
- c) *Familiegruppe av ulv:* Minst tre ulver som opptrer i følge innenfor et revir, hvorav minst ett individ markerer revir regelmessig, og yngling er påvist minst en gang i de siste to år.
- d) *Forvaltningsområde for ynglende ulv:* Østfold, Oslo, Akershus med unntak av kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Gjerdrum og Nittedal øst for Nitelva, Hedmark med unntak av kommunene Nord-Odal, Stange, Hamar, Løten, Ringsaker, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Follidal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os, samt de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Åsnes, Våler, Elverum og Åmot.
- e) *Irregulær avgang av rovvilt:* Menneskeskapt avgang som påkjørsler, ulovlige fellinger, nødverge, særskilte fellinger og lignende.
- f) *Kvotejakt:* Ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i viltloven § 9, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet.
- g) *Lisensfelling:* Skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i viltloven § 12, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.
- h) *Nasjonalt overvåkingsprogram:* Et særskilt bestandsovervåkingsprogram for rovvilt der rovviltforekomst og ynglinger estimeres samlet for Norge og fordelt på nærmere bestemte regioner i samsvar med fastsatt metodikk.
- i) *Revirmarkerende par av ulv:* To stasjonære ulver av ulikt kjønn som regelmessig markerer revir sammen, og hvor løpeblod i tispas urin er registrert.

- j) *Rovvilt*: Gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.
- k) *Rovviltnemnd*: Offentlig viltorgan opprettet i medhold av viltloven § 4 med ansvar for forvaltning av gaupe, jerv, bjørn og ulv i en region.
- l) *Tamrein*: Rein som inngår i reindrift som drives i samsvar med reindriftingslovens bestemmelser. Rein som eies av Rendalen Renselskap omfattes ikke.
- m) *Årlig yngling*: Yngling som er godkjent av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.
0 Endret ved forskrift 21 feb 2006 nr. 231 (i kraft 1 april 2006).

Kapittel 2. Bestandsmål, forvaltningsregioner og rovviltnemnder

§ 3. Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. Det skal være 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, der familiegruppens revir i sin helhet ligger i Norge. Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, skal reviret regnes som innenfor forvaltningsområdet. Når en del av reviret ligger i Sverige skal familiegruppen ikke regnes med i målet på 3 årlige ynglinger.

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850-1200 hekkende par i Norge.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser

- a) *Region 1 – Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane*: Ingen nasjonale mål for ynglinger av gaupe, jerv, bjørn eller ulv
- b) *Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder*: 12 ynglinger av gaupe
- c) *Region 3 – Oppland*: 5 ynglinger av gaupe og 4 ynglinger av jerv
- d) *Region 4 – Østfold, Akershus og Oslo*: 6 ynglinger av gaupe, samt 3 ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i samarbeid med region 5
- e) *Region 5 – Hedmark*: 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av bjørn, samt 3 ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i samarbeid med region 4
- f) *Region 6 – Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag*: 12 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 4 ynglinger av bjørn
- g) *Region 7 – Nordland*: 10 ynglinger av gaupe, 10 ynglinger av jerv og 2 ynglinger av bjørn
- h) *Region 8 – Troms og Finnmark*: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark og 6 ynglinger av bjørn.

§ 5. Regionale rovviltnemnder

I hver forvaltningsregion skal en rovviltnemnd ha hovedansvaret for forvaltningen av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Rovviltnemnden skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region, og skal ha nær kontakt med berørte kommuner og organisasjoner.

Til de enkelte rovviltnemndene oppnevnes av Miljøverndepartementet, etter forslag fra fylkestingene, eller av Sametinget følgende antall faste medlemmer:

- a) *Region 1*: Sogn og Fjordane fylke 2 medlemmer, Hordaland fylke 1 medlem, Rogaland fylke 1 medlem, Vest-Agder fylke 1 medlem,
- b) *Region 2*: Telemark fylke 2 medlemmer, Aust-Agder fylke 1 medlem, Vestfold fylke 1 medlem, Buskerud fylke 1 medlem,
- c) *Region 3*: Oppland fylke 5 medlemmer,

- d) Region 4: Akershus fylkeesting to medlemmer, Østfold fylkeesting to medlemmer, Oslo bystyre ett medlem,
- e) Region 5: Hedmark fylkeesting fire medlemmer, Sametinget ett medlem,
- f) Region 6: Nord-Trøndelag fylkeesting to medlemmer, Sør-Trøndelag fylkeesting ett medlem, Møre og Romsdal fylkeesting ett medlem, Sametinget to medlemmer,
- g) Region 7: Nordland fylkeesting fire medlemmer, Sametinget to medlemmer,
- h) Region 8: Troms fylkeesting to medlemmer, Finnmark fylkeesting to medlemmer, Sametinget to medlemmer.

Fylkeestingene skal foreslå en kvinnelig og en mannlig kandidat for hvert medlem fra fylkeestinget. Kandidatene skal ha fast plass i fylkeestinget. Dersom fylkeskommunen har fylkesutvalg, skal kandidatene også ha fast plass i fylkesutvalget. Medlemmene oppnevnt av Sametinget skal være bosatt i forvaltningsregionen.

Oppnevningsperioden for medlemmene følger valgperioden for fylkeestinget og Sametinget. Rovviltnemnden velger leder.

Direktoratet for naturforvaltning avgjør hvilket fylkesmannsembete som skal være sekretariat for den enkelte roviltneemd. Direktoratet for naturforvaltning gir nærmere veiledning og retningslinjer for roviltneemdens og sekretariatets virksomhet, herunder om samarbeid over regiongrenser, jf. viltloven § 6 annet ledd.

0 Endret ved forskrift 24 sep 2010 nr. 1300.

Kapittel 3. Forvaltningsplan, myndighet og jakt- og fellingsformer

§ 6. Regional forvaltningsplan for rovilt

Roviltneemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1. Forvaltningsplanen skal vise hvordan roviltneemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

Roviltneemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Direktoratet for naturforvaltning til uttalelse før den vedtas av roviltneemnden.

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av roviltneemnden

Roviltneemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt.

Roviltneemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

En roviltneemd kan ikke fatte vedtak om kvote for felling som berører familiegruppe eller revirmarkerende par av ulv der deler av reviret ligger i Sverige.

For at roviltneemnden skal være beslutningsdyktig må minst tre medlemmer (eller varamedlemmer) være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme.

Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11, skal irregulær avgang av rovilt innenfor regionen belastes den kvote som er bestemt av roviltneemnden.

§ 8. Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Vedtaket etter første ledd som gjelder ulv i regionene 4 og 5 skal fattes av rovviltnemndene i disse to regionene i fellesskap.

§ 9. Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Direktoratet for naturforvaltning, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

0 Endret ved forskrifter 28 aug 2008 nr. 965 (med virkning fra 1 juni 2008 til 31 des 2009), 16 des 2008 nr. 1373 (med virkning til 31 des 2009), 14 sep 2011 nr. 934 (i kraft 1 okt 2011).

§ 9a. Godtgjøring ved fellingsforsøk

Der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. § 15.

Utbetalingen skjer på grunnlag av satsen fastsatt av Miljøverndepartementet samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene over.

0 Tilføyd ved forskrift 14 sep 2011 nr. 934 (i kraft 1 okt 2011). Det kan ytes godtgjøring for fellingsforsøk fra og med 1. juni 2010. Vilåret om at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere gjelder imidlertid bare for fellingsforsøk etter 1. oktober 2011, jf. endringsforskriften II nr. 2.).

§ 10. Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Vedtaket etter første ledd som gjelder ulv i regionene 4 og 5 skal fattes av rovviltnemndene i disse to regionene i fellesskap.

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for:

- a) gaupe: 1. februar til og med 31. mars
- b) jerv: 10. september til og med 15. februar
- c) bjørn: 21. august til og med 15. oktober
- d) ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. januar til og med 15. februar
- e) ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. oktober til og med 31. mars

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

0 Endret ved forskrift 6 juli 2011 nr. 748.

§ 11. Kvote for jakt på gaupe

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i medhold av viltloven § 9, jf. viltloven § 3.

Vedtak etter første ledd skal avgrense jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av kvotejakten i samsvar med regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6.

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for jakt på gaupe dersom nye opplysninger tilsier det.

Jaktidsramme for kvotejakt på gaupe er 1. februar til og med 31. mars. Rovviltnemnden kan fastsette en kortere jakttid dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves kvotejakt i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

§ 12. Skadefelling av kongeørn

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltloven § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

§ 13. Direktoratet for naturforvaltning myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

Foreligger en vedtatt forvaltningsplan for vedkommende region, jf. forskriften § 6, kan direktoratet delegere myndighet for kvote på lisensfelling eller kvotejakt på gaupe etter første ledd annet punktum til rovviltnemnden eller fylkesmannen etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

Vedtak om felling som berører familiegruppe eller revirmarkerende par av ulv der deler av reviret ligger i Sverige, skal fattes etter kontakt med svenske myndigheter.

All irregulær avgang av vedkommende rovviltart innenfor den aktuelle regionen belastes den kvote som er bestemt av Direktoratet for naturforvaltning.

For vedtak etter denne paragraf kan Direktoratet for naturforvaltning i særlige tilfeller bestemme at fellingsoppdrag skal gjennomføres i regi av offentlig myndighet. Tilsvarende kan direktoratet eller den direktoratet bemyndiger som alternativ til felling iverksette særskilte tiltak for å skremme eller avskrekke bestemte individer av rovvilt fra uønsket adferd.

Direktoratet eller den det bemyndiger kan, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom som ikke omfattes av viltloven § 12 og § 13, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer, jf. viltloven § 14a.

§ 13a. Avliving av vilt til forsvar av person, dyr

For avliving av vilt til forsvar av person og dyr gjelder naturmangfoldloven § 17.

I tillegg kan eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, avlive jerv og gaupe når avliving må anses påkrevd for å fjerne en umiddelbar og betydelig fare for skade på bufe, tamrein og gris. Avliving og forsøk på avliving skal straks meldes til politiet.

0 Tilføydd ved forskrift 17 sep 2010 nr. 1277 (i kraft 1 okt 2010).

Kapittel 4. Administrasjon, deltakelse, rapportering, meldeplikt og ettersøk

§ 14. Administrasjon og kunngjøring

Fylkesmannen administrerer lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv og kvotejakt på gaupe, i tråd med vedtak i rovviltnemnden eller i Direktoratet for naturforvaltning.

Dersom et fastsatt lisensfellingsområde eller jaktområde omfatter arealer i flere fylker, jf. forskriften § 10 siste ledd og forskriften § 11 annet ledd, administreres felling/jakten av den fylkesmann som har størst areal innenfor fellings-/jaktområdet.

Fastsatt kvote og avgrensning av område for lisensfelling og kvotejakt, samt vilkår for å delta i felling/jakten, skal kunngjøres offentlig på den måte som er vanlig i vedkommende distrikt.

0 Endret ved forskrift 21 feb 2006 nr. 231 (i kraft 1 april 2006).

§ 15. Vilkår for deltakelse i lisensfelling

Lisensfelling kan bare utøves av registrert lisensjeger. Som lisensjeger regnes også deltakelse som hundefører. Registreringen skjer i Jegerregisteret for hver enkelt rovviltart det enkelte jaktår.

For å kunne registrere seg som lisensjeger må en jeger ha

- a) betalt jegeravgift for vedkommende jaktår
- b) overholdt rapporteringsplikten i henhold til forskriften § 16.

Alle som deltar i lisensfelling plikter å holde seg oppdatert om kvotens størrelse, gjenværende kvote og eventuelle andre begrensninger for fellingsutøvelsen. Kvittering fra registrering som lisensjeger i Jegerregisteret skal medbringes under felling/fellingsforsøk.

Ved brudd på gjeldende bestemmelser og fastsatte vilkår for lisensfelling, og i andre særlig tilfeller, kan registrering som lisensjeger nektes. Med særlige tilfeller regnes her deltakelse i ulovlig felling eller forsøk på felling, og annen adferd som er uforenlig med rovviltforvaltningen.

0 Endret ved forskrifter 21 feb 2006 nr. 231 (i kraft 1 april 2006), 29 mai 2012 nr. 468.

§ 16. Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr

Felling eller forsøk på felling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn og jakt på gaupe skal umiddelbart meldes til fylkesmannen og andre på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling, lisensfelling eller kvotejakt. Jeger skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller fylkesmannen.

Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål, jf. viltloven § 48 og § 50. Jeger eller preparant plikter å innlevere dyret innen 1. juni. Dersom felt rovvilt først leveres til preparant, skal dette gjøres innen 1. mai. Dersom innleveringsplikten ikke overholdes tilfaller individet i sin helhet Viltfondet, jf. viltloven § 48 og § 50.

0 Endret ved forskrift 21 feb 2006 nr. 231 (i kraft 1 april 2006).

§ 17. Ettersøk av såret og skadet rovvilt

Den som skadeskyter gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn under forsøk på felling eller jakt i medhold av bestemmelsene i denne forskrift plikter å gjøre det en kan for å avlive dyret snarest mulig. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Det skal ikke gjøres forsøk på felling eller jakt på nye dyr mens ettersøk pågår.

Den som under jakt eller ved skadefelling/lisensfelling skadeskyter gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn skal uten opphold underrette fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

Ved ettersøk av rovvilt som påtreffes skadet eller skades utenom lovlig jakt eller fellingsforsøk skal kommunen straks varsle fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen og politiet kan beslutte at ettersøk skal gjennomføres med særlig kvalifisert personell.

Kapittel 5. Klage, dispensasjon, straff og ikrafttreden

§ 18. Klageadgang

Rovviltnemndens vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse og kvote for lisensfelling, jf. forskriften § 8 og § 10 eller kvotejakt på gaupe, jf. forskriften § 11, kan påklages til Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet skal før klagen sluttbehandles gi Direktoratet for naturforvaltning anledning til å gi en faglig tilråding i saken. For øvrig følger klagebehandlingen forvaltningslovens regler.

Vedtak etter forskriften § 13 sjette ledd kan påklages til Miljøverndepartementet.

Andre vedtak som fattes med hjemmel i denne forskrift kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

0 Endret ved forskrift 21 juni 2005 nr. 681.

§ 19. Dispensasjon

Direktoratet for naturforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

§ 20. Myndighet til å endre forskriften

Miljøverndepartementet kan vedta endringer i denne forskrift.

§ 21. Straff

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift er straffbart, jf. viltloven § 56.

§ 22. Ikrafttreden

Denne forskrift trer i kraft 1. april 2005. Samtidig oppheves og endres følgende forskrifter

1. Forskrift 30. juni 2000 nr. 656 om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe oppheves.
2. Forskrift 30. august 2002 nr. 973 om regionale rovviltnemnder oppheves.
3. Forskrift 7. november 1997 nr. 1154 om forsøk med regionale rovviltnemnder og om lisensjakt på jerv oppheves.
4. Forskrift 17. desember 2004 nr. 1663 om lisensjakt på ulv oppheves.
5. Forskrift 11. februar 2002 nr. 149 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra 1. april 2002 til og med 31. mars 2007 endres slik ---
6. Forskrift 1. september 1997 nr. 1000 om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon endres slik ---
7. Forskrift 19. april 1988 nr. 336 om viltforvaltning på statsgrunn endres slik ---

Kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser

Kapittel 1. Formål og definisjoner

§ 1 Formål

Første ledd:

Forskrift om forvaltning av rovvilt er utarbeidet med hjemmel i viltloven og med bakgrunn i de føringer som er lagt for ny rovviltpolitikk gjennom Stortingets behandling av St.meld.nr.15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, jf. Innst.S.nr.174 (2003-2004).

Viltloven fastsetter de juridiske rammene for forvaltningen av rovvilt. Viltloven har et tosidig formål: Naturens produktivitet og arts mangfold skal bevares, samtidig som det skal gis grunnlag for høsting til gode for landbruk og friluftsliv. Det følger imidlertid av viltloven § 1 og dens forarbeider at det å ta vare på viltet og viltets leveområder har forrang fremfor høsting av viltressursene.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Gaupe er en jaktbar art, men også denne er fåtallig, og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av disse artene.

Samtidig er det slik at rovvilt volder skade på næringsutøvelse, primært bufe- og tamreinnæring, samt på andre samfunnsinteresser. For blant annet å forhindre skade på bufe eller tamrein eller skade på person eller vesentlig skade på eiendom kan rovvilt felles med hjemmel i unntaksbestemmelsene i viltloven, herunder § 12 og § 14a. Stortinget har dessuten ved behandlingen av rovviltmeldingen lagt vekt på at det skal være mulig med levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, herunder næringsdrift basert på utmarksbeiting både for bufe og tamrein. Dessuten skal det tas hensyn til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt. Hensynet til disse interessene medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. En bærekraftig forvaltning må derfor avveie og ivareta de ulike hensyn på en best mulig måte innenfor de rammer som følger av viltloven. Ofte vil det være slik at ikke alle interesser kan ivaretas i samme område eller til samme tid. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder.

Det er imidlertid et ufravikelig vilkår at forvaltningen av rovvilt ikke må true bestandens overlevelse. Dette er også vektlagt av Stortinget, jf. Innst.S.nr.174 (2003-2004).

Annet ledd:

Det legges vekt på at forvaltningen skal være tydelig i prioriteringen mellom ulike hensyn. Hensynet til forutsigbarhet i prioriteringer forutsettes ivaretatt både i regionale forvaltningsplaner for rovvilt og ved myndighetsutøving.

Stortinget har i forbindelse med behandlingen av rovviltmeldingen understreket at berørte næringsorganisasjoner og andre skal trekkes aktivt inn i rovviltnemndenes arbeid. Det er derfor i formålsbestemmelsen vist til at lokal medvirkning er viktig i forvaltningen av rovvilt. En særlig viktig arena for slik medvirkning vil være arbeidet med de regionale forvaltningsplaner for rovvilt, jf. forskriften § 6 og kommentarene til denne.

Stedlig virkeområde for forskriften er det samme som for viltloven, jf. viltloven § 2. Dette innebærer at forskriften ikke gjelder på Svalbard og Jan Mayen.

§ 2 Definisjoner

Bestemmelsen er tatt med for å gi en entydig forklaring på ord og begreper som er sentrale i forskriften.

Kapittel 2. Bestandsmål, forvaltningsregioner og rovvilt nemnder

§ 3 Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking

Første ledd:

Det er Stortinget som har fastsatt de nasjonale bestandsmålene, jf. Innst.S.nr.174 (2003-2004). De nasjonale bestandsmålene skal bidra til å sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt. Disse bestandsmålene er innarbeidet i forskriftens første ledd.

Første ledd tredje punktum definerer et ulverevir som innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet. Tilsvarende regnes et ulverevir som utenfor forvaltningsområdet dersom mer enn halvparten av reviret ligger utenfor forvaltningsområdet. Over tid vil dette gi en avgrensning som samsvarer med det forvaltningsområdet for ynglende ulv som er fastsatt av Stortinget. Det er Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som definerer den geografiske utbredelsen av et ulverevir, jf. kommentarene til forskriften § 3 tredje ledd.

Første ledd fjerde punktum omhandler en situasjon der en del av et ulverevir ligger i Sverige. Denne bestemmelsen gjelder uavhengig av om del av reviret ligger innenfor eller utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Avgrensningen av grenseflokker følger av debatten i Stortinget i forbindelse med behandlingen av rovviltmeldingen 13. mai 2004, jf. Stortingsforhandlinger, debatter mv. i Stortinget nr. 26, 11.-14. mai, sesjon 2003-2004 s. 2693-2728. Det legges for øvrig opp til at

ulvebestanden forvaltes med en størst mulig forutsigbarhet for nærings- og andre samfunnsinteresser også i grenseområdene.

Det er vurdert om lokalisering av yngleplass er et bedre grunnlag for en definering av grenseflokker. Etter departementets vurdering gir ikke yngleplass noen bedre anvisning for den praktiske forvaltningen enn den definisjonen som følger direkte av stortingsdebatten. Dette skyldes dels at yngleplassen ikke nødvendigvis er kjent og kan endres mellom år, og at også dette forslaget i tillegg til lokalisering av yngleplass vil kreve en nærmere vurdering av revirets utbredelse.

Annet ledd:

Det samlede nasjonale måltallet for kongeørn er på 850-1200 hekkende par. Dette tallet gjenspeiler dagens bestand, som antas å være omtrent på det nivå som kan forventes ut fra naturgitte forutsetninger.

Tredje ledd:

Det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Direktoratet for naturforvaltning fastsetter i en egen kontrakt med Norsk institutt for naturforskning (NINA) rammene for Nasjonalt overvåkingsprogram. NINA er ansvarlig for sammenstilling og kvalitetssikring av data. Overvåkingsprogrammets faglige profil og kvalitet sikres gjennom et nasjonalt Fagråd for programmet sammensatt av fageksperter på internasjonalt nivå, samt jevnlig evalueringer. Med unntak av visse sårbare lokalitetsangivelser, jf. offentlighetsloven § 6a, skal beslutningsgrunnlaget være offentlig. Unntakene vil blant annet kunne omfatte stedfestingsdata for kongeørnreir og hiplasser for rovvilt.

Det Nasjonale overvåkingsprogrammet skal med utgangspunkt i årlige feltregistreringer og den beste tilgjengelige fagkunnskap gi en årlig beskrivelse av dokumenterte ynglinger av rovvilt i hver region. Lokal medvirkning skal sikres gjennom en aktiv bruk av lokale rovviltkontakter og lokale aktører. Programmet skal også i størst mulig grad angi den geografiske utbredelsen av etablerte ulverevir. Data fra programmet skal tilrettelegges på en slik måte at rovviltneemndene får et godt beslutningsgrunnlag.

Beregnings- og presentasjonsmåter for data og tidspunkt for fremlegging vil variere noe for de ulike artene. I de unntakstilfeller der naturgitte forhold eller andre forhold påvirker mulighetene for å fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag, for eksempel ved dårlige sporingsforhold, skal dette fremgå av overvåkingsprogrammets rapportering. I slike tilfeller skal det også fremgå av rapporteringen fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt hvilket datasett som da skal benyttes for det aktuelle året.

§ 4 Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Stortinget har fastsatt åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. Innst.S.nr.174 (2003-2004). Videre har Stortinget lagt til grunn at de nasjonale målene for rovvilt, jf. forskriften § 3 første ledd, skal fordeles på de åtte regionene. For jerv og gaupe i Finnmark har Stortinget lagt klare føringer.

Fordelingen av de nasjonale bestandsmålene på de enkelte regioner er gjort i henhold til prinsipper nedfelt i St.meld.nr.15 (2003-2004) og Innst.S.nr.174 (2003-2004). Fordelingen bygger på dagens utbredelse, hvor det fremover i tid vil finnes gode leveområder for de ulike artene, og konfliktvurderinger i forhold til de ulike artene. Det er i denne sammenheng lagt stor vekt på hensynet til å sikre sammenhengende rovviltbestander på tvers av regiongrenser og landegrenser, ettersom dette gir en større robusthet for overlevelse både på kort og lang sikt. Det er lagt vekt på å unngå å etablere faste rovviltbestander i områder med mye sau og tamrein. Dette vises særlig tydelig gjennom at det ikke er fastsatt nasjonale mål for ynglinger av gaupe, jerv, bjørn og ulv i region 1-Vest-Norge, men forholdet er vektlagt sterkt også for flere av rovviltartene i andre regioner. Jaktinteresser og forholdet til lokalsamfunn er også vektlagt.

Det er ikke fastsatt tallfestede nasjonale mål for antall hekkinger av kongeørn innenfor den enkelte region. Ettersom det ikke legges opp til noen aktiv bestandsregulering av kongeørn, og det kun er hjemmel for skadefellingstillatelser rettet mot bestemte individer i konkrete skadesituasjoner, jf. forskriften § 12, har ikke departementet funnet det hensiktsmessig å fordele det samlede nasjonale måltallet på regionene. Utgangspunktet for forvaltningen er at kongeørnbestanden skal opprettholdes med nåværende (2003) bestandsnivå og utbredelse i alle regioner. Det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt vil fra 2005 også omfatte kongeørn, og levere oppdatert informasjon om forekomst og reproduksjon for denne arten.

§ 5 Regionale rovviltnemnder

Første ledd:

Rovviltnemndene skal ha hovedansvaret for å iverksette tiltak i forhold til vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region. Dette gjøres gjennom utarbeidelsen av en regional forvaltningsplan for rovvilt og gjennom løpende forvaltningsvedtak.

Rovviltnemnden skal i sin forvaltning sørge for en nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen for å sikre at aktuelle hensyn i forvaltningen er godt belyst.

Rovviltnemnden er et statlig viltorgan underlagt Miljøverndepartementets instruksjons- og organisasjonsmyndighet.

Annet ledd:

Miljøverndepartementet står for oppnevningen av medlemmer til rovviltnemnder i hver av de åtte forvaltningsregionene etter forslag fra fylkestinget. De berørte fylkesting i hver region foreslår en kvinnelig og en mannlig kandidat for hvert medlem i rovviltnemnden. Sametinget oppnevner selv medlemmene fra Sametinget. Alle medlemmer og varamedlemmer av rovviltnemnden skal ha fast plass i fylkestinget, Oslo bystyre eller Sametinget, jf. Innst.S.nr.174 (2003-2004). Dersom fylkeskommunen har fylkesutvalg, skal alle medlemmer fra fylkeskommunen også ha fast plass i fylkesutvalget. Medlemmene fra Sametinget skal representere den aktuelle region. Representasjonen av begge kjønn i rovviltnemnder skal være i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene, jf. forskrift 2. februar 1996 nr. 110 om representasjon av begge kjønn i statlige utvalg, styrer, råd, delegasjoner mv.

Sittende medlemmer i rovviltnemnden fungerer inntil nye medlemmer er oppnevnt etter fylkestingsvalg eller Sametingsvalg. Blant de foreslåtte kandidatene oppnevner Miljøverndepartementet minst ett varamedlem til rovviltnemnden fra hvert fylke og fra Oslo kommune (region 4) som kan tre inn når et fast medlem er fraværende. Sametinget oppnevner et varamedlem til hvert faste medlem fra Sametinget. Sametinget kan unntaksvis velge medlemmer til rovviltnemnden blant vararepresentanter til Sametinget dersom faste representanter til Sametinget ikke tilfredsstiller kravene til representasjon av begge kjønn eller kravene til regional tilhørighet.

Fjerde ledd:

Medlemmene til rovviltnemnden skal oppnevnes på nytt i en ny valgperiode for henholdsvis fylkesting, Oslo bystyre og Sameting. Miljøverndepartementet vil ta initiativ til slik ny oppnevning. Den sittende nemnden skal fungere inntil ny nemnd er oppnevnt og har konstituert seg.

I regioner der det ikke er konstituert en regional rovviltnemnd er det Direktoratet for naturforvaltning som ivaretar nemndens samlede oppgaver med kvote for skadefelling, lisensfelling, kvotejakt på gaupe samt fordeling av midler til ulike forebyggende og konfliktdempende tiltak i den aktuelle region, inntil en regional rovviltnemnd er konstituert.

Nemnden velger selv sin leder. Nemnden kan også velge nestleder dersom den finner det formålstjenlig.

Femte ledd:

Hovedansvaret for sekretariatet skal legges til et fylkesmannsembete. Dette sekretariatet skal samarbeide nært med de andre fylkesmennene innenfor samme region dersom regionen omfatter flere fylker. I det praktiske arbeidet til rovviltnemndene vil det bli lagt opp til en dialog mellom Miljøverndepartementet, Direktoratet for naturforvaltning og nemndene gjennom årlige styringsbrev og andre former for kommunikasjon.

Kapittel 3. Forvaltningsplan, myndighet og jakt- og fellingsformer

§ 6 Regional forvaltningsplan for rovvilt

Første ledd:

Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt som skal bygge på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Rovviltnemnden skal i forvaltningsplanen legge vekt på en langsiktig geografisk differensiering som innebærer et best mulig skille mellom beitedyr og faste forekomster av rovvilt basert på en avveining av de kryssende hensyn som skal ivaretas.

For region 4 og 5, jf. forskriften § 4, er det viktig at regionale forvaltningsplanene samordnes for å sikre en helhetlig og bærekraftig forvaltning av ulv med lavest mulige tap og konflikter.

Rovviltnemnden skal i forvaltningsplanen, innenfor rammen av det nasjonale regelverket, utarbeide nærmere retningslinjer og prioriteringer for bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og gi anbefalinger om bruk av landbrukspolitiske virkemidler og reindriftspolitiske virkemidler. Det er viktig at nemnden i samarbeid med de som har besluttende myndighet i forhold til disse virkemidlene bidrar til en felles problemforståelse og prioritering. Hovedhensikten er å bidra til en langsiktig, samordnet og målrettet strategi for tilpasninger innenfor regionen som gradvis kan gi lavere tap og konflikter grunnet rovvilt.

Annet ledd:

Rovviltnemnden skal legge stor vekt på å utvikle gode rutiner for kommunikasjon og samarbeid med både organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn innenfor sin region. Slikt samarbeid vil være viktig både i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplaner og i den løpende forvaltningen. Det kan ut fra dette være hensiktsmessig å gjennomføre lokal høring på den regionale forvaltningsplanen.

Ferdig utarbeidet utkast til forvaltningsplan for regionen skal sendes Direktoratet for naturforvaltning til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden. Direktoratet skal i sin uttalelse blant annet vurdere om planen er i samsvar med nasjonalt vedtatt rovviltpolitikk. Forvaltningsplanen må rulleres med jevne mellomrom for å sikre at den er oppdatert i forhold til utviklingen i rovviltbestandene og skadesituasjonen.

§ 7 Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Første ledd:

Første ledd regulerer når nemnden har myndighet til å fatte vedtak etter forskriften. Nemnden må derfor for hver rovviltart på vedtakstidspunktet ta stilling til om nemnden har myndighet til å fatte vedtak.

Det følger av første punktum at rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og jakt etter forskriften § 11 dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vurderingen av om nemnden har myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndens myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt. I disse tilfellene er det Direktoratet for naturforvaltning som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt i regionen. Direktoratet skal imidlertid vurdere om slik myndighet skal delegeres til rovviltnemnden etter en helhetlig vurdering av bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltart, jf. kommentarene til forskriften § 13 annet ledd.

Annet ledd:

Annet ledd regulerer hva rovviltnemnden skal legge vekt på ved vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt på gaupe og antall dyr som kan felles ved slik felling eller jakt. Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.

For ulv vil dette innebære at rovviltnemnden ikke kan fatte vedtak om felling innenfor en familiegruppe eller et revirmarkerende par dersom bestanden utelukkende består av tre familiegrupper eller revirmarkerende par innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Om det i tillegg til de tre familiegruppene eller revirmarkerende parene er dokumentert ytterligere revirmarkerende par eller familiegrupper som forventes å bringe antallet ynglinger innenfor forvaltningsområdet over det nasjonale måltallet, må rovviltnemndene drøfte seg frem til i hvilken grad det skal tillates en ny etablering kontra å beholde de eksisterende familiegruppene eller revirmarkerende parene som grunnlaget for neste yngling. Ved vurderinger etter dette avsnitt skal grenseflokker ikke inngå.

Det er sekretariatet, jf. forskriften § 5 femte ledd, som skal legge til rette for et godt beslutningsunderlag for den regionale rovviltneemnden. Dersom forutsetningene for et vedtak i en rovviltneemnd endres på en måte som kan ha betydning for det aktuelle vedtaket, skal sekretariatet raskest mulig informere rovviltneemnden om slike endringer. I slike tilfeller skal rovviltneemnden vurdere om det er behov for endringer i de kvotevedtak som er fattet.

Tredje ledd:

Vedtak om felling innenfor familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv som berører Sverige kan bare fattes av Direktoratet for naturforvaltning, jf. forskriften § 13. Bakgrunnen er at felling i slike grupper berører et annet lands forvaltning. Det må derfor være et nasjonalt fagdirektorat i Norge som drøfter både behov og mulige bestandskonsekvenser med de svenske forvaltningsmyndigheter før et eventuelt vedtak om felling fattes.

Data om den geografiske utstrekningen av etablerte ulvrevir fremkommer så langt det er mulig gjennom Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. Der det er usikkerhet knyttet til revirets utbredelse i forhold til dette ledd kan ikke en rovviltneemnd fatte vedtak om felling. I slike tilfeller må føre-var-prinsippet ligge til grunn, inntil revirets avgrensing er nærmere avklart.

Fjerde ledd:

Vedtak er gyldig dersom et flertall i en beslutningsdyktig rovviltneemnd går inn for dette. De samme bestemmelser gjelder for vedtak som fattes i fellesskap mellom rovviltneemndene i regionene 4 og 5. Der disse to neemndene i fellesskap fatter beslutninger om felling av ulv, jf. forskriften § 8 og § 10, skal det utpekes en felles leder som får dobbeltstemme. Dersom det ikke oppnås flertall for et vedtak, skal saken oversendes Miljøverndepartementet for avgjørelse, jf. også kommentarer til forskriften § 8 annet ledd.

Rovviltneemnden er et statlig viltorgan og neemndens virksomhet og vedtak omfattes av offentlighetsloven. Når det gjelder møter i neemnden bestemmer neemnden selv om disse skal være åpne eller lukkede.

I de tilfeller der neemnden fatter vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt for gaupe skal saksbehandlingen følge forvaltningslovens regler om enkeltvedtak, jf. kapittel IV til VI. Disse saksbehandlingsreglene omfatter blant annet forvaltningens utredningsplikt, forhåndsvarsling av parter, rett til dokumentinnsyn for partene, begrunnelse for og underretning om vedtaket, og klagerett.

Femte ledd:

Når et vedtak om kvote for felling i henhold til forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 fattes, vil vedkommende forvaltningsmyndighet vurdere hva som er et forsvarlig uttak av bestanden. Etter at dette vedtaket er fattet kan det likevel skje uforutsette hendelser. Innenfor regionen skal derfor all irregulær avgang belastes fastsatt fellingskvote eller jaktkvote. Bestemmelsen bygger på at forvaltningsmyndigheten i forbindelse med kvotefastssettelse har vurdert det samlede uttak bestanden kan tåle, og at irregulær avgang innenfor regionen derfor må avregnes kvoten.

For irregulær avgang som skjer etter at fellingsperioden eller jaktperioden er utgått må eventuelle konsekvenser ivaretas når forvaltningsmyndigheten neste gang skal vurdere et forsvarlig uttak. De samme avveininger må gjøres av direktoratet ved irregulær avgang når direktoratet fatter vedtak i henhold til forskriften § 13.

§ 8 Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv

Første ledd:

Neemndens myndighet til å fatte vedtak og fastsette kvote følger av forskriften § 7. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider av en rovviltart som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni et år til og med 15. februar det neste år.

Det er fylkesmannen, og i særskilte tilfeller kommunen, jf. forskriften § 9 første ledd, som vedtar å iverksette fellingsforsøk innenfor den kvoten som rovviltneemnden har satt når betingelsene for øvrig er tilstede for slik felling, jf. forskriften § 9 annet ledd. Rovviltneemnden kan om ønskelig fordele kvoten på nærmere angitte områder eller fylker innenfor sin region. Dette kan være nødvendig for å sikre en tilstrekkelig målrettet utnyttelse av kvoten i forhold til den geografisk differensierte forvaltningen i regionen, jf. forskriften § 6.

Annet ledd:

Vedtak etter første ledd som gjelder ulv i regionene 4 og 5 skal fattes av rovviltnemndene i disse to regioner i fellesskap. Dette innebærer at vedtak som ikke fattes i fellesskap mellom de to nemndene ikke er gyldig. Der disse to nemndene i fellesskap fatter beslutninger om felling av ulv skal det utpekes en felles leder som får dobbeltstemme. Dersom det ikke oppnås flertall for et vedtak, avgjøres spørsmålet av Miljøverndepartementet. Nemndene skal i et slikt tilfelle oversende saken til Miljøverndepartementet for avgjørelse med nærmere angivelse av de hensyn som bes vektlagt fra de respektive nemnder.

§ 9 Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

Første ledd:

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt, jf. forskriften § 10 og § 11. Fellingstillatelse kan bare gis innenfor den kvote og den områdeavgrensning som en rovviltnemnd, jf. forskriften § 8, eller Direktoratet for naturforvaltning, jf. forskriften § 13, har satt. Fylkesmannen kan i særskilte tilfeller delegerer sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen.

Annet ledd:

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet. Se også kommentaren til forskriften § 10 annet ledd.

Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet sett er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde. Hvor det har skjedd skade i det aktuelle området for lengre tid tilbake, typisk sist beitesesong, vil det også være hjemmel til å fatte fellingsvedtak forutsatt at øvrige omstendigheter åpner for dette. Det gjelder selv om det ennå er en tid frem til neste beitesesong, så lenge omstendighetene tilsier at store problemer kan forventes i det aktuelle området når bufe eller tamrein kommer på beite. Hvor oppstått skade i seg selv ikke er omfattende, men hvor den sammen med fremtidige skader samlet sett vurderes å være vesentlige, kan det åpnes for felling for å unngå skade i fremtiden. Hvor det er tale om fremtidig skade, uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, er det også hjemmel til å gi fellingstillatelse dersom øvrige vilkår er oppfylt. En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting i forhold til vedtatt kvote, jf. forskriften § 8 eller § 13.

Tredje ledd:

Viltloven § 12 åpner for felling av et bestemt antall individer av gaupe, jerv, bjørn eller ulv. I dette ligger et krav om å begrense antallet som skal felles. I formuleringen ligger imidlertid ikke noe rettslig krav om at fellingstillatelsen må omfatte det eller de skadevoldende individer av arten. Normalt vil skadefellingstillatelser likevel rettes mot dette/disse individer.

Fylkesmannen kan knytte nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt. Det bør i denne sammenheng vektlegges om et konkret individ er spesielt viktig for oppfyllelsen av bestandsmålet i regionen. Dette kan eksempelvis gjelde innvandrende ulv fra øst som kan bidra til å redusere risikoen for skadelige innavlseffekter i den skandinaviske ulvebestanden. I den grad det er mulig å identifisere slike individer, skal det så langt det er mulig settes vilkår som kan bidra til å forhindre at slike individer blir felt.

Dersom forutsetningene for de vurderingene som er gjort i en rovviltnemnd eller i Direktoratet for naturforvaltning om kvote for felling endres på en måte som kunne hatt betydning for det aktuelle skadefellingsvedtaket, skal fylkesmannen raskest mulig informere overordnet myndighet (rovviltnemnden og dens sekretariat i regionen eller Direktoratet for naturforvaltning) om slike endringer. I slike tilfeller skal overordnet myndighet vurdere om det er behov for endringer i det kvotevedtak som er gjort.

Fellingstillatelse etter viltloven § 12 blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen. Statens naturoppsyn (SNO) kan bistå lokale fellingslag etter anmodning og nærmere vurdering. Fylkesmannen kan ved iverksetting av felling sette til side de regler som ellers gjelder i

viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4. Vedtak om skadefelling etter denne paragraf er frikoblet fra grunneierretten, jf. viltloven § 35.

Midler til administrasjon og organisering av fellingslag ved førstegangs iverksetting av skadefellingstillatelse på gaupe, jerv, bjørn og ulv kan belastes den årlige bevilgning til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemnden vurderer hvilket beløp som årlig skal avsettes til iverksetting av fellingsforsøk i lokal regi. På denne måten kan lokale fellingslag søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader ved oppdraget, begrenset oppad til kr 15 000,-. Det er ikke anledning til å benytte bevilgningen til lønnskostnader, dekning av administrative utgifter for kommunen mv. i tilknytning til lokalt organiserte jegere i forbindelse med iverksetting av fellingstillatelser. Det kan imidlertid ytes godtgjøring til kommunale og interkommunale fellingslag ved fellingsforsøk iht. § 9a.

§ 9a Godtgjøring ved fellingsforsøk

Ordningen innebærer at en kommune kan utbetale godtgjøring til fellingslag ved forsøk på skadefelling. Miljøverndepartementet har fastsatt en døgnpris på kr 1400,- pr. døgn pr. deltaker. Kommunen kan betale ut godtgjøring inntil døgnprisen pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder.

Ordningen gjelder kommunalt og interkommunalt oppnevnte fellingslag. Privatpersoner eller lag som ikke er tilknyttet kommune eller fylke faller ikke inn under ordningen. I de tilfeller der en kommune benytter seg av et regionalt fellingslag og dette er spesifikt nevnt i Fylkesmannens vedtak om skadefelling, vil fellingslaget omfattes av godtgjøringsordningen.

Kommunen skal fungere som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. For de interkommunale fellingslagene er det den kommunen som får tildelt skadefellingstillatelsen som betaler ut godtgjøringen.

Utbetalingen må ikke overskride den økonomiske rammen som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen fastsetter en slik ramme for hver skadefellingstillatelse, ut fra et hensiktsmessig antall deltakere og lengde på skadefellingsforsøket, samt den fastsatte døgnprisen. Rammen angis i fellingsvedtaket. Dersom det f.eks. vil være hensiktsmessig å bruke inntil 5 deltakere pr. døgn, og at skadefellingsforsøket pågår i 7 dager, vil rammen for skadefellingsforsøket være kr 49 000,-. Det bør normalt gis en økning i rammen dersom tillatelsen forlenges. Rammen inkluderer ikke dekning av direkte og dokumenterte kostnader, da dette skal dekkes av § 9.

Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan effektueres.

Døgnprisen er den samme for fellingsledere og øvrige deltakere i fellingslaget. Kommunen kan om ønskelig likevel differensiere utbetalingene og legge seg på en noe høyere pris ved utbetaling til fellingsleder enn ved utbetaling til de øvrige deltakere, så lenge summen av utbetalingene blir den samme.

På samme måte kan kommunen/fellingslaget velge å bruke flere deltakere enn det Fylkesmannen har lagt til grunn i sitt vedtak, men må da dele beløpet som er til rådighet på flere slik at den enkelte får mindre.

Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. For deltakere som har deltatt kun kort tid av et døgn og/eller færre timer enn de øvrige bør kommunen betale ut et mindre beløp enn hele døgnprisen, med mindre dette fremstår som urimelig.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt og beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Ordningen kan heller ikke brukes til kompensasjon til kommunene for utgifter i forbindelse med administrasjon av skadefellingslagene. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Fylkesmannen gir tilskudd til kommunen til utbetaling av godtgjøring i overensstemmelse med § 9a. Utbetalingen til kommunen skjer etter at Fylkesmannen har mottatt dokumentasjon fra kommunen, i første rekke rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket der det fremgår hvor lang tid som er benyttet og hvor mange deltakere som har vært involvert. Utbetalingen til kommunen belastes den årlige bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak.

§ 9a gjelder med tilbakevirkende kraft f.o.m. 1. juni 2010. Det kan altså ytes godtgjøring etter bestemmelsen for fellingsforsøk f.o.m. denne dato. Vilåret i første ledd annet punktum om at deltakere som mottar godtgjøring må være registrerte lisensjegere gjelder imidlertid bare for fellingsforsøk etter forskriftens ikrafttredelse, dvs. f.o.m. 1. oktober 2011.

§ 10 Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Første ledd:

Nemndens myndighet til å fatte vedtak og fastsette kvote følger av forskriften § 7.

Lisensfelling er ikke jakt, men felling motivert ut fra behovet for skadereduksjon hjemlet i viltloven § 12, jf. definisjonen i forskriften § 2. Bruk av denne fellingsformen kan være betinget av at den aktuelle arten ikke tilfredsstillende jaktbarhetskriteriene i viltloven § 3, og/eller at arten er fredet for å oppfylle vilkår i internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Vilkår for deltakelse i lisensfelling følger av bestemmelsene i forskriften § 15.

Paragrafen hjemler en mulighet for lisensfelling av gaupe i tillegg til kvotejakt på gaupe, jf. forskriften § 11. Gaupe er i dag en jaktbar art med fastsatt jakttid i medhold av viltloven § 9. Erfaringer med kvotejakt på gaupe er at denne i de fleste områder utøves med tilstrekkelig effektivitet i forhold til de forvaltningsmål som er satt, og det er prinsipielt mest riktig at arter som tilfredsstillende viltlovens jaktbarhetskriterier i § 3 forvaltes som jaktbare på ordinær måte. Dette er imidlertid ikke til hinder for at det i gitte situasjoner kan iverksettes andre former for skademotivert felling eller bestandsregulering også for gaupe.

Annet ledd:

Det følger av annet ledd at fellingsvedtak bare kan gis dersom det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Etter viltlovens forarbeider vil vurderingen av hva som er en tilfredsstillende løsning være forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Særlig innenfor forvaltningsområder for rovvilt eller områder innenfor en region der rovvilt er prioritert i en vedtatt regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6, skal det legges langt større vekt på å finne alternative løsninger til felling.

Tredje ledd:

Her vises det til kommentarene til forskriften § 8 annet ledd som gjelder tilsvarende.

Femte ledd:

Perioden for lisensfelling på jerv er satt fra 10. september til og med 15. februar. Dette kan bidra til å sikre jaktrettshavere og grunneiere en mulighet til å kombinere for eksempel hjorteviltjakt og lisensfelling på jerv samtidig som man unngår å sette valpenes overlevelse i fare.

Innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv vil det være parring, yngling og årsvalper som kan bli berørt av en lisensfelling. Det er derfor i dette området fastsatt en fellingsperiode som på den ene siden sikrer at årsvalpene er store nok til å kunne greie seg uten alfadyr dersom disse blir skutt, og på den andre siden er fellingsperioden avgrenset av perioden da ny parring starter. Ut fra dette er fellingstiden i dette området fastsatt til perioden 1. januar til og med 15. februar.

Utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv vil det i hovedsak være lisensfelling rettet mot nye pardannelser av voksne dyr eller voksne streifdyr. I dette området er fellingstiden fastsatt til perioden 1. oktober til og med 31. mars. Der en lisensfelling utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv kan berøre valper bør ikke lisensfellingens starte før 1. januar.

Lisensfelling av alle rovviltarter omfattes av grunneiers enerett. Direktoratet for naturforvaltning kan imidlertid bestemme at felling kan utføres uavhengig av grunneierretten, jf. viltloven § 35. Dette kan for eksempel være aktuelt for å sikre at felling av skadevoldende individer gjennomføres på en effektiv måte.

Syvende ledd:

For å unngå for stor avskyting av hunndyr bør det som en hovedregel benyttes egne hunndyrkvoter som sikrer en større kontroll med den reproduserende del av bestanden. Tilfeldigheter i forhold til hvilke kjønns- og aldersklasser av dyr som felles ett enkelt år vil kunne få store konsekvenser for bestanden i et område. Videre kan det vurderes å fastsette en kortere fellings-/jaktperiode enn den som går frem av forskriften dersom dette anses hensiktsmessig for å ivareta de overordnede hensyn knyttet til forskriftens formål. På samme måte som ved iverksetting av

fellingsstillatelser kan det ved særskilte behov fastsettes vilkår for gjennomføring av lisensfelling som kan bidra til å hindre at spesielle individer blir felt, jf. også kommentarene til forskriften § 9.

Det kan også settes vilkår knyttet til jegers bosted i forbindelse med utstedelse av lisenser. For å sikre en best mulig lokal forankring av en lisensfelling kan det eksempelvis vurderes om det er hensiktsmessig å gjøre en avgrensning i forhold til de kommuner som omfattes av fellingsområdet.

Ved avgrensning av fellingsområder må det tas hensyn til familiegrupper og revirmarkerende par av ulv som en ønsker å beholde for å oppfylle bestandsmålet. Lisensfellingsområdet må derfor avgrenses slik at det ikke berører revirene for slike grupper. Dette gjelder også i tilfeller der et slikt revir krysser grensen for forvaltningsområdet, men der mer enn halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet.

§ 11 Kvote for jakt på gaupe

Første ledd:

Nemndens myndighet til å fatte vedtak og fastsette kvote følger av forskriften § 7.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det ved avgjørelsen om å tillate høsting legges vekt på artens funksjon i økosystemet, den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Kvotevedtaket til rovviltnemnden bør i størst mulig grad baseres på utvikling av bestanden de siste tre årene slik dette er rapportert i Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. I tillegg også bl.a. på den skade viltet gjør, da kvote for jakt på gaupe også er motivert ut fra skadereduksjon, samt de øvrige momenter som fremgår av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd.

Søknadsfrist for erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt er 1. november, og oversikt over det totale omsøkte tapet i tillegg til det dokumenterte tapet foreligger i midten av november. Rovviltnemnden bør fatte sine vedtak tidligst mulig og senest innen månedsskifte november/desember. Vedtak fattet av nemndene kan påklages til Miljøverndepartementet, jf. forskriften § 18.

Annet ledd:

For å unngå for stor avskyting av hunndyr, bør det som en hovedregel benyttes egne hunndyrkvoter, som sikrer en bedre kontroll med den reproduserende del av bestanden. Det bør også vurderes å dele opp kvoten i en kvote ved jaktstart og en reservekvote for å redusere faren for overskyting.

For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år.

Fjerde ledd:

Det kan vurderes å fastsette en kortere jaktperiode enn den som fremgår av forskriften, for eksempel dersom dette er nødvendig for å sikre et bedre bestandsestimert i forkant av jakten, jf. annet punktum.

§ 12 Skadefelling av kongeørn

Fylkesmannen har ansvaret for forvaltningen av kongeørn. Felling av kongeørn har hjemmel i viltlovens § 14, og fellingsvedtak kan fattes gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det volder vesentlig skade på bufe eller tamrein. For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning.

Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de

andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.

Selv om myndigheten til å fatte vedtak om felling er gitt direkte til fylkesmannen, er dette ikke til hinder for at rovviltnemnden i sin regionale forvaltningsplan innarbeider kongeørn. På denne måten kan nemnden ha en helhetlig innfallsvinkel til de arter som omfattes av denne forskrift, blant annet gjennom prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og legge til rette for at fylkesmannens vedtaksmyndighet nyttes i tråd med nemndens prioriteringer og anbefalte geografiske differensiering av virkemidler.

§ 13 Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt

Første ledd:

Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter denne bestemmelsen dersom situasjonen tilsier det, jf. viltloven § 12. Myndigheten gjelder hele året, og i perioden 16. februar til og med 31. mai er det bare direktoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Enkeltstående fellingstillatelser blir normalt gitt innenfor de samme rammer som fylkesmannen setter til den part som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen, og med ordinære fellings-/jaktmetoder.

Direktoratet for naturforvaltning skal normalt vurdere bruk av sin myndighet der nemndene etter forskriften § 8, § 10 og § 11 ikke har slik myndighet. Det innebærer at en slik vurdering vanligvis vil inntre der de nasjonale bestandsmålene for regionen ikke er nådd.

For *betinget skadefelling* innebærer det at Direktoratet for naturforvaltning i disse tilfellene må vurdere om det skal fastsettes en kvote som kan iverksettes av respektive fylkesmann etter forskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det.

For *lisensfelling* på gaupe, jerv og bjørn eller *kvotejakt på gaupe* bør det som hovedregel ikke gjennomføres felling eller jakt dersom bestandsmålet for en art i en region ikke er nådd. I enkelte tilfeller kan det imidlertid være nødvendig eller hensiktsmessig å gi mulighet for en begrenset felling/jakt i nærmere fastsatte deler av en region selv om bestandsmålet ennå ikke er nådd, spesielt i områder der det ut fra en vedtatt regional forvaltningsplan for rovvilt ikke skal legges til rette for yngling av arten fordi skadepotensialet i forhold til bufe eller tamrein er stort.

For ulv skal lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv som hovedregel ikke iverksettes før bestandsmålet er nådd. Utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv skal det uavhengig av bestandsmålet raskt kunne iverksettes felling av ulv dersom bestandssituasjonen tillater dette.

I alle tilfellene som en nevnt ovenfor er det et vilkår både at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, jf. første ledd tredje og fjerde punktum.

Forarbeidene til viltloven viser at vurderingen av bestandens overlevelse i første rekke er et faglig spørsmål som må bygge på vitenskapelige kriterier og vurderinger. Videre er det slik at i de tilfeller der bestanden har en geografisk utbredelse utover det aktuelle området medfører dette at vurderingen av bestandens overlevelse ikke kan ses isolert, men må vurderes i forhold til bestandens samlede utbredelse. Dette gjelder også der bestanden hører hjemme i flere land.

For ulv skal en vurdering av bestandens overlevelse ses i forhold til den totale ulvebestanden i Skandinavia, dvs. de ulver som har tilhold i Norge, grenseflokkene mellom Norge og Sverige og de ulver som har tilhold i Sverige.

Innenfor denne rammen er det imidlertid ønskelig med en forvaltning som gir rom for å ta i bruk ulike tiltak i ulike områder og over tid etter hvert som bestandene utvikler seg.

I regioner der det ikke er fastsatt nasjonale bestandsmål for vedkommende rovviltart, vil det være aktuelt med mer utstrakt bruk av felling eller jakt som virkemiddel.

Vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt på gaupe fattet av Direktoratet for naturforvaltning skal skje etter kontakt med regional rovviltnemnd. Vedtak om felling

av enkeltindivider skal så langt det er praktisk mulig skje etter kontakt med regional rovviltneemnd. På denne måten sikres at rovviltneemnden er inne i alle beslutninger om rovvilt som berører den aktuelle region.

Annet ledd:

Når det foreligger en regional forvaltningsplan som direktoratet har hatt til uttalelse og som er vedtatt av rovviltneemnden, kan direktoratet delegere myndighet etter forskriften § 13 første ledd annet punktum til rovviltneemnden selv om bestandsmålet ikke er nådd, jf. forskriften § 13 annet ledd. I de tilfeller Direktoratet for naturforvaltning delegerer myndighet skal direktoratet normalt fastsette en kvote for lisensfelling og kvote for jakt på gaupe, og delegere til rovviltneemnden å fastsette området for slik felling/jakt. Direktoratet kan knytte vilkår til fellings- eller jaktkvoten, herunder geografisk avgrensning. Fellingsområdet skal fastsettes i samsvar med de retningslinjer som følger av en vedtatt regional forvaltningsplan. Ved vurderingen av om kvote for lisensfelling eller kvotejakt på gaupe skal fastsettes skal direktoratet legge stor vekt på om bestanden er i klar vekst mot det nasjonale bestandsmålet for regionen.

Tredje ledd:

Direktoratet skal som nasjonalt fagdirektorat ha løpende kontakt med svenske naturforvaltningsmyndigheter, og bidra til å tilrettelegge nødvendige rutiner for samarbeid om rovviltforvaltning, herunder forvaltning av ulv, på tvers av riksgrensen. Det legges for øvrig opp til at ulvebestanden forvaltes med en størst mulig forutsigbarhet for nærings- og andre samfunnsinteresser også i grenseområdene.

Fjerde ledd:

Se omtalen til forskriften § 7 femte ledd.

Femte ledd:

Når det gjelder prinsipper og metoder for felling, sier viltloven § 12 at tillatelse til felling kan gis uten hensyn til de regler som ellers gjelder. Dette innebærer at de restriksjoner viltloven setter når det gjelder jaktbarhet, jakttid og bruken av jakt- og fangstmetoder i kapittel VI kan settes til side av Direktoratet for naturforvaltning eller Miljøverndepartementet. Det følger av forarbeidene til viltloven § 12, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kapittel 4.1 (s. 10) og 4.4 (s. 15), at det uansett vil være et avveiningsspørsmål hva som kan og bør tillates i det enkelte tilfelle i lys av alminnelige forvaltningsrettslige regler om forholdsmessighet og Bernkonvensjonens regler om dette.

Felling kan i visse situasjoner være forbundet med så strenge krav til kompetanse at myndigheten er lagt til Direktoratet for naturforvaltning. Eksempler på slike situasjoner er felling av spesifikke dyr i familiegrupper av ulv som bidrar til å oppfylle bestandsmålet, felling som berører familiegrupper av ulv med deler av reviret i Sverige eller hiuttak av jerv. Gjennomføringen av slik felling legges til særskilt kompetent personell i regi av offentlig forvaltningsmyndighet. Normalt vil det være det særskilte statlige fellingslaget i Statens naturoppsyn som benyttes i slike tilfeller. Miljøverndepartementet har fastsatt egen instruks for fellingslagets virksomhet, herunder bruk av fellingsmetoder mv.

Av og til vil bestemte enkeltindivider av rovvilt kunne utvikle en særlig problematisk eller uønsket adferd. Felling av slike individer av hensyn til andre offentlige interesser enn bufe og tamrein reguleres av viltloven § 14a. I forhold til bufe og tamrein vil det for eksempel kunne være aktuelt å felle individer som har lært seg å forsere tunge skadeforebyggende barrierer som rovviltsikre gjerder og lignende dersom bestandsforholdene tillater dette. Som alternativ til felling vil det både i relasjon til skade på bufe og tamrein og i relasjon til viltloven § 14a kunne være aktuelt å forsøke å få rovviltindividet til å endre adferd gjennom sterke direkte provokasjoner som påfører dyret ubehag eller smerte, for eksempel gummikuler, knallskudd og lignende. Slike metoder krever spesiell kompetanse og kan medføre risiko, og er derfor forbeholdt offentlig myndighet på linje med særlige fellingsoppdrag. Normalt vil slike oppdrag bli gjennomført av Statens naturoppsyn, ofte i samarbeid med politiet.

Sjette ledd:

I enkelte tilfeller kan det oppstå en situasjon der hensyn til andre interesser enn skade på bufe og tamrein anses som tilstrekkelig tungtveiende til å tillate felling, for eksempel skade på person eller vesentlig skade på eiendom etter viltloven § 14a, jf. forskriften § 1 om « andre samfunnsinteresser ». Bestemmelsen omfatter alle viltarter, men i denne forskriften reguleres kun forholdet til gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. I forhold til disse viltartene gir bestemmelsen hjemmel til felling når dette

anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning. Se nærmere omtale av viltloven § 14a i Ot.prp.nr.37 (1999-2000).

Kapittel 4. Administrasjon, deltakelse, rapportering, meldeplikt og ettersøk

§ 14 Administrasjon og kunngjøring

Fylkesmannen skal informere om forvaltningen av rovvilt, herunder om lisensfelling og kvotejakt, om kvotestørrelse, fellingsområde eller jaktområde og hvor en kan henvende seg for ytterligere informasjon. Rovviltnemnden vil også kunne gi sekretariatet eller aktuelle fylkesmenn myndighet vedrørende eventuell ytterligere detaljstyring av uttak innenfor et fellings-/jaktområde, tildeling av eventuell tilbakeholdt « reservekvote » og omfordeling av dyr under fellingen/jakten mv. Tilsvarende gjelder når direktoratet har myndigheten, jf. forskriften § 13.

Fastsatt kvote, vilkår, fellings-/jaktområde, ordninger for lisenstildeling mv. kunngjøres av fylkesmannen/rovviltnemndens sekretariat på den måte som er vanlig i distriktet, normalt ved annonsering i trykte media.

§ 15 Vilkår for deltakelse i lisensfelling

Første ledd:

Alle jegere som ønsker å delta i lisensfelling må registrere seg som lisensjeger i Jegerregisteret for det aktuelle jaktåret. Som personlig lisens for vedkommende jaktår nyttes kvittering fra Jegerregisteret. Den personlige lisensen genereres automatisk når jegeren registrerer seg. Registreringsordningen er kun tilgjengelig som en nettbasert registrering. Fylkesmennene kan ved behov bistå jegere med registrering direkte i Jegerregisteret. Det er ikke mulig å registrere seg før jegeravgiften for det aktuelle jaktår er betalt.

Alle som bærer våpen i forbindelse med lisensfelling etter denne forskrift må være registrert lisensjeger. For de som deltar i fellingen uten våpen trengs det ikke lisens. Lisensjegere som jakter med rifle skal medbringe dokumentasjon på gyldig skyteprøve under fellingen. Innenfor gruppen av registrerte lisensjegere kan jaktrettshaver bestemme hvilke jegere som skal delta i lisensfellingen på vedkommende eiendom.

Den personlige lisensen gjelder for de arter som er angitt på kvitteringen fra Jegerregisteret for det aktuelle jaktår, og for hele landet. Lisensjegeren er selv ansvarlig for å innhente grunneiers tillatelse, samt å holde seg oppdatert om kvotens størrelse og fordeling, herunder gjenværende kvote i et lisensfellingsområde.

For øvrig gjelder bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse. Særlig relevante bestemmelser som lisensjegeren må kjenne til, blant annet om våpen og ammunisjon mv., finnes i forskrift om utøvelse av jakt og fangst.

Tredje ledd:

Dersom antallet som søker lisens overstiger et maksimalt antall som er fastsatt av rovviltnemnden, eller av direktoratet der lisensfelling er tillatt i medhold av forskriften § 13, skal eventuell avgrensning av antall lisensjegere skje ved loddtrekning blant dem som oppfyller vilkårene for å delta. Innenfor gruppen av jegere med personlig lisens kan jaktrettshaver bestemme hvilke jegere som skal delta i lisensfellingen.

For øvrig gjelder bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse. Særlig relevante bestemmelser som lisensjegeren må kjenne til, blant annet om våpen og ammunisjon mv., finnes i forskrift om utøvelse av jakt og fangst.

§ 16 Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr

Med forsøk på felling menes alle skudd som er avfyrt mot et dyr.

Rapporteringsplikten er viktig for å sikre en raskest mulig oppdatering av fellingsresultater for derved å hindre en utilsiktet overskyting av kvoten. Manglende overholdelse av rapporteringsplikten kan føre til at lisens inndras og muligheter til senere lisenstildeling kan bortfalle.

Ulovlig felling av rovvilt kan medføre at de fastsatte bestandsmålene ikke oppnås, og forvaltningen av artene blir betydelig mer komplisert. I små bestander kan også bestandens overlevelse trues. Ved ulovlige fellinger eller ved mistanke om ulovlig jaktutøvelse i forbindelse med jakt skal politiet straks kontaktes.

Statens naturoppsyn skal blant annet føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet overholdes, jf. lov 21. juni 1996 nr. 38 om statlig naturoppsyn.

Forvaltningen av fåtallige arter krever en høy grad av presisjon. Dette innebærer at opplysninger om kjønn, alder, vekt, reproduksjonsstatus, slektskapsforhold mv. kan være avgjørende for videre forvaltningstiltak. Myndighetene vil derfor nytte informasjon fra døde/felte dyr på best mulig måte. Erfaringsmessig er det viktig at informasjon om døde dyr kommer raskt. Forskriften første ledd annet punktum regelfester derfor en plikt for den aktuelle jeger til å fremstille dyret for umiddelbar kontroll hos Statens naturoppsyn. Ved kontrollen vil det bli registrert vekt og mål av dyret, bedømt alder og kjønn, og samlet inn biologisk materiale. Dette materialet vil omfatte hårprøver, vevsprøver, ekskrementer og om mulig blodprøver. Det felte dyret vil i tillegg bli merket med et elektronisk mikrochip for senere identifisering.

Det følger av annet ledd første punktum at eiendomsretten til felt vilt er regulert i viltloven § 48 og § 50. Innlevering av det felte dyret er en del av jegerens rapporteringsplikt. Dersom innlevering ikke skjer eller fristene ikke overholdes, kan adgangen til å registrere seg som lisensjeger i Jegerregisteret bortfalle. Når det gjelder innsending av dyret til laboratorium for mer detaljerte og eksakte vitenskapelige analyser vil jegeren få detaljinformasjon om hvordan vedkommende skal forholde seg.

Skinnet av rovdyr felt under lisensfelling vil normalt tilfalle lisensjegeren.

§ 17 Ettersøk av såret og skadet rovvilt

Bestemmelsen understreker plikten til å ettersøke rovvilt som skadeskyles, og til å sørge for en rask og effektiv avlivning slik at unødige lidelser unngås. Ethvert skudd som avfyres mot rovvilt skal jegeren anse som treff, og jegeren skal foreta undersøkelser i marka dersom dyret ikke faller for skuddet. Dersom det finnes noen som helst grunn til å anta at dyret kan være truffet, plikter jegeren og fellings-/jaktlaget å ettersøke viltet på beste måte. Det er viktig at ettersøk planlegges nøye.

Den som har skadeskutt gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn skal uten opphold alltid melde fra til fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen har ansvaret for å varsle videre til berørte kommuner. Fylkesmannen har også myndighet til å fatte beslutninger om iverksetting og avslutning av ettersøk, og om særlig kvalifisert personell skal delta. Dette vil normalt skje i samråd med kommunen og fellings-/jaktlaget. Dette innebærer også at det er fylkesmannen som avgjør om påskutt, men ikke gjenfunnet dyr skal belastes kvote/fellingstillatelse.

Ved kvotejakt, lisensfelling eller skadefellingsforsøk vil normalt rapporteringsrutiner fremgå av vilkårene. Utenfor slike situasjoner kan det likevel oppstå behov for ettersøk og evaluering av status for skadde rovviltindivider. Det er normalt kommunen som har ansvar for å ivareta disse forhold i sin kommune. Imidlertid kan det oppstå situasjoner der for eksempel en skadet bjørn kan utgjøre en særlig risiko for ettersøkspersonell. Det er derfor lagt opp til at kommunen straks skal varsle fylkesmannen og nærmeste politimyndighet ved ettersøk av rovvilt som påtreffes skadet eller skades utenom jakt eller fellingsforsøk. Fylkesmannen og politiet kan beslutte at ettersøk skal gjennomføres med særlig kvalifisert personell. Tilsvarende bør politiet varsles ved situasjoner som oppfattes som sikkerhetsmessig vanskelig eller andre situasjoner der det er nødvendig og hensiktsmessig at politiet er orientert.

Kapittel 5. Klage, dispensasjon, straff og ikrafttreden

§ 18 Klageadgang

Første ledd:

Klage på kvotevedtak fattet av en rovviltneemd etter forskriften § 8, § 10 og § 11 skal avgjøres av Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet skal før klagen sluttbehandles gi Direktoratet for naturforvaltning anledning til å gi en faglig tilråding i saken. For øvrig følger klagebehandlingen forvaltningslovens regler. I tråd med dette skal klagen stiles til Miljøverndepartementet, men sendes til det organ som fattet vedtaket i første instans, det vil si rovviltneemden. Rovviltneemden forbereder klagen på vanlig måte. Dersom rovviltneemden velger å opprettholde sitt vedtak skal saken med alle saksdokumentene oversendes Miljøverndepartementet ferdig forberedt. Kopi av oversendelsen til departementet med vedlegg skal sendes Direktoratet for naturforvaltning.

Annet ledd:

Hjemmelsgrunnlaget for forskriften § 13 sjette ledd er viltloven § 14a. Slike vedtak er ikke enkeltvedtak og er dermed ikke gjenstand for klage, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000) s. 22.

Tredje ledd:

Alle vedtak fattet av andre organer enn rovviltnemnden skal følge forvaltningslovens regler. Dette innebærer at vedtak fattet av fylkesmannen kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning. Dersom fylkesmannen delegerer sin myndighet til en kommune, jf. forskriften § 9 første ledd, skal eventuelle klager på kommunens vedtak behandles av fylkesmannen. Vedtak fattet av Direktoratet for naturforvaltning kan påklages til Miljøverndepartementet.

§ 20 Myndighet til å endre forskriften

Det fremgår av forskriften § 20 at Miljøverndepartementet har myndighet til å foreta endringer i forskriften. Eventuelle forslag til endringer i forskrift vil bli sendt på høring på vanlig måte.

Kommentarene til forskriften har ikke karakter av rettslig bindende regler, men presiserer og utdyper hvordan myndighetene tolker bestemmelsene og hva som vil bli lagt til grunn ved anvendelsen. Kommentarene kan innenfor rammen av bestemmelsene videreutvikles gjennom forvaltningspraksis av Miljøverndepartementet og av Direktoratet for naturforvaltning i samråd med departementet. Vesentlige endringer i kommentarene bør normalt i forkant drøftes med representanter for de interessene som blir mest berørt av endringene.

0 Kommentarene endret ved forskrift 21 feb 2006 nr. 231 (i kraft 1 april 2006), ved e-post fra Miljøverndepartementet 13 okt 2009 og ved forskrift 14 sep 2011 nr. 934 (i kraft 1 okt 2011).